

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં

આર/ક્રિમિનલ મિસ. એપિલિકેશન નં. ૫૫૮૪/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ.સુપેહિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	ના
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

રમણીકભાઈ હરખચંદભાઈ મહેતા (ઉપશમિત) અને ૧ અન્ય

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૧ અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧, ૨ તરફથી એડવોકેટ : શ્રી પ્રવીણ ગોંડલિયા (૧૯૭૪)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફથી એડવોકેટ : સુશ્રી હંસા પુનાની, એ.પી.પી. (૨)
સામાવાળા(ઓ) નં. ૨ તરફથી એડવોકેટ : શ્રી નિખિલ એસ. કારેલ (૨૩૧૫)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ.સુપેહિયા

તારીખ : ૨૨/૦૧/૨૦૧૯

મૌખિક ચુકાદો

૧.૦ હાલની અરજી અરજદારો દ્વારા ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ (સંક્ષિપ્તમાં “સંહિતા”) ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ રાજકોટ જિલ્લાના “એ” ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશનમાં ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦ (સંક્ષિપ્તમાં “આઈ.પી.સી.”) ની કલમ ૪૦૬, ૪૨૦, ૪૬૫, ૪૬૭, ૪૬૮, ૪૭૧ અને ૧૨૦-બી હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે નોંધાયેલ સી.આર. નં. I-૩૧૪/૨૦૧૬ વાળી વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. ને રદ અને બાતલ કરવાની દાદ માંગવા માટે દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

૨.૦ રુલ. સામાવાળા-રાજ્ય તરફથી વિજ્ઞાન એ.પી.પી. સુશ્રી હંસા પુનાની અને સામાવાળા નં. ૨-મૂળ ફરિયાદી તરફથી વિજ્ઞાન એડવોકેટ શ્રી નિખિલ કારેલ સંબંધિત સામાવાળા(ઓ) વતી રુલની સેવાનો સ્વીકાર કરે છે.

૩.૦ હાલની અરજી દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી સંક્ષિપ્ત હકીકતો નીચે મુજબ છે:-

૩.૧ સામાવાળા નં. ૨-મૂળ ફરિયાદીએ અન્ય બાબતોની સાથોસાથ એવા આક્ષેપો સાથે વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. દાખલ કરી હતી કે ફરિયાદીની “ગુજરાત ફર્નિચર” નામની પેઢીનું સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, આર.કે.નગર શાખામાં ખાતા નં. ૧૦૨૯૩૦૦૩૭૪૯ વાળું બેંક ખાતું હતું. બેંક ખાતામાં માલિકો તરીકે ફરિયાદી અને તેમના મોટા ભાઈ એટલે કે હાલના અરજદાર નં. ૧ ના નામો હતા અને સદર ખાતું ફરિયાદી અને અરજદાર નં. ૧ ની સહીઓથી સંચાલિત થતું હતું. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે વર્ષ ૧૯૯૪ માં ફરિયાદીના મોટા પુત્રના અવસાનના કારણે તેમને માનસિક આઘાત લાગ્યો હતો અને ધંધામાં રસ ગુમાવી દીધો હતો તથા તેઓ પેઢીમાં ધ્યાન આપી શક્યા નહોતા. ફરિયાદમાં વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે ૩/૪ વર્ષ પછી જ્યારે તેઓ આઘાતમાંથી બહાર આવ્યા ત્યારે તેમણે પેઢીમાં હાજરી આપવાનું શરૂ કર્યું હતું. એવો આક્ષેપ છે કે તે સમયે અરજદાર નં. ૧ એ ફરિયાદીને કહ્યું હતું કે ગુજરાત ફર્નિચરનો ધંધો અને વહીવટ બરાબર ચાલી રહ્યો છે અને તેઓ પૂરતું ધ્યાન આપી રહ્યા છે તથા તેમને ધંધા અંગે ચિંતા ન કરવા જણાવ્યું હતું. ફરિયાદમાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર નં. ૧ વર્ષ ૧૯૯૪ થી ૨૦૦૯-૨૦૧૦ સુધીના વર્ષો માટે ઇન્કમેટેક્સ ભરવાની કામગીરી સંભાળતા હતા. એફ.આઈ.આર. માં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેમનો ભત્રીજો એટલે કે કેતન પેઢીના ધંધામાં મદદ કરતો હતો.

૩.૨ એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૯ ના મહિનામાં પરિવારમાં મૌખિક સમજૂતી થઈ હતી અને “ગુજરાત ફર્નિચર” નું વિભાજન થયું હતું. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે ફરિયાદીએ અરજદાર નં. ૧ પાસેથી વર્ષ ૨૦૦૯ પહેલાંના સમયગાળાના પેઢીના હિસાબના ચોપડા માંગ્યા હતા કારણ કે તે તેમના કબજામાં હતા, પરંતુ અરજદાર નં. ૧ એ કોઈ જવાબ આપ્યો નહોતો. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે વર્ષ ૨૦૧૨ માં પારિવારિક સમાધાન થયું હતું અને તમામ મિલકતોનું વિભાજન કરવામાં આવ્યું હતું તથા વર્ષ ૨૦૧૨ માં સમાધાન કરાર કરવામાં આવ્યો હતો. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે ફરિયાદીને વર્ષ ૨૦૦૯ પહેલાંના હિસાબના ચોપડા મળ્યા હતા અને તેની ચકાસણી કરતાં બેંક ખાતા નં. ૧૦૨૯૩૦૦૩૭૪૯ ના બેંક વ્યવહારોની ચકાસણી પર તેમને અમુક નાણાકીય અનિયમિતતાઓ જણાઈ હતી, અને તેથી ફરિયાદીએ માહિતી અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૦૫ હેઠળ પોતાની નમૂનાની સહી અને અગાઉના ચેકોની ઝેરોક્ષ નકલો અંગે બેંક પાસેથી માહિતી માંગી હતી. એફ.આઈ.આર. માં એવો આક્ષેપ છે કે તેમણે સહીઓમાં તફાવત જોયો, અને તેથી તેમણે ખાનગી હસ્તાક્ષર નિષ્ણાત પાસેથી અભિપ્રાય મેળવ્યો હતો. ત્યારબાદ તેઓ માનવા લાગ્યા કે પેઢીના ઉપરોક્ત સંયુક્ત બેંક ખાતામાં વર્ષ ૧૯૯૪ થી ૨૦૦૯ દરમિયાન કરવામાં આવેલા વ્યવહારોમાં અમુક રકમો ફરિયાદીના પરિવારના સભ્યોના ખાતામાં જમા કરવામાં આવી હતી. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે અરજદારોએ પેઢીના સદર ખાતાના અમુક ચેકો પર બનાવટી સહીઓ કરી હતી. ઘણા વ્યવહારો પૈકી ફરિયાદી દ્વારા પોલીસ કમિશનર સમક્ષ કુલ રૂ. ૮,૮૩,૨૩૫/- ના ૧૩ ચેકો રજૂ

કરવામાં આવ્યા હતા. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે અન્ય ચેક નં. ૪૭૯૩૦૪, ૪૭૯૩૭૭, ૨૯૪૬૦૪, ૨૯૪૬૦૫ અને ૨૯૪૬૩૩, કુલ મળીને રૂ. ૧૭,૦૦,૦૦૦/- ના ચેકો પોલીસ દ્વારા ફરિયાદીએ આપેલ અરજીના અનુસંધાને જપ્ત કરવામાં આવ્યા છે. વધુમાં એવો આક્ષેપ છે કે વર્ષ ૧૯૯૪ થી ૨૦૦૯ દરમિયાન આરોપીઓએ બેંકના ખાતામાંથી સદર રકમનો ગેરઉપયોગ કર્યો છે. આ પ્રકારના આક્ષેપો સાથે સામાવાળા નં. ૨-મૂળ ફરિયાદી દ્વારા એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં આવી છે.

૪.૦ અરજદારોના વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી પ્રવીણ ગોંડલિયા એવી રજૂઆત કરે છે કે વર્ષ ૨૦૧૨ માં સમજૂતી કરાર દ્વારા વિસર્જિત કરવામાં આવેલી પેઢીમાંથી હાલના અરજદારો કોઈપણ હિસ્સો ન માંગે તેવા આડકતરા અને બદલ્લદારપૂર્વકના હેતુથી જ તેમને કારણ વગર આ એફ.આઈ.આર. માં સંડોવી દેવામાં આવ્યા છે.

૪.૧ અરજદારોના વિદ્વાન એડવોકેટે એવી રજૂઆત કરી છે કે પેઢીના વિસર્જન બાદ અરજદારોને આપવાની થતી રકમની વસૂલાત માટે પ્રિન્સિપાલ સિનિયર સિવિલ જજ, રાજકોટની અદાલત સમક્ષ તારીખ ૨૬.૦૭.૨૦૧૬ ના રોજ સિવિલ દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેના કાઉન્ટર બ્લાસ્ટ તરીકે તારીખ ૦૪.૧૦.૨૦૧૬ ના રોજ હાલની એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં આવી છે.

૪.૨ અરજદારોના વિદ્વાન એડવોકેટે એવી રજૂઆત કરી છે કે ફરિયાદી અને હાલના અરજદારો સગા ભાઈઓ છે અને “ગુજરાત ફર્નિચર” ના ભાગીદારો હતા.

તેમણે રજૂઆત કરી છે કે પારિવારિક વિભાજન થતાં સદર ભાગીદારી પેઢીનો અંત આવ્યો હતો અને તારીખ ૦૭.૦૯.૨૦૧૨ ના રોજ નિવૃત્તિ ડીડ પાછા કરવામાં આવી હતી. પક્ષકારો સમક્ષ પેઢીના તમામ હિસાબો સ્પષ્ટ કરી દેવામાં આવ્યા હતા. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે પારિવારિક સમજૂતી મુજબ ફરિયાદી અને તેમના પરિવારે, જેઓ સમાધાન ડીડમાં પક્ષકાર નં. ૧ છે, પક્ષકાર નં. ૨ ને રૂ. ૭૧,૦૦,૦૦૦/- ચૂકવવાના હતા. સદર રકમ પૈકી માત્ર રૂ. ૨૫,૦૦,૦૦૦/- ચૂકવવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ ફરિયાદી પક્ષે સમાધાન મુજબ કામ કર્યું નહોતું અને તેથી અરજદારોને સદર રકમની વસૂલાત માટે પ્રિન્સિપાલ સિનિયર સિવિલ જજ, રાજકોટની અદાલત સમક્ષ સમરી દાવો નં. ૧૩/૨૦૧૬ દાખલ કરવાની ફરજ પડી હતી.

૪.૩ અરજદારોના વિદ્વાન એડવોકેટે એવી રજૂઆત કરી છે કે વર્ષ ૨૦૦૯ માં આચરવામાં આવેલા કથિત ગુનાઓ માટે આ એફ.આઈ.આર. વિલંબથી દાખલ કરવામાં આવી છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે એફ.આઈ.આર. માં લગાવવામાં આવેલા આક્ષેપો દર્શાવે છે કે અરજદારો દ્વારા વર્ષ ૧૯૯૪ થી ૨૦૦૯ દરમિયાન ગેરવહીવટ અને અનિયમિતતાઓ આચરવામાં આવી હોવાનો આક્ષેપ છે. તેમ છતાં, એફ.આઈ.આર. વર્ષ ૨૦૧૬ માં દાખલ કરવામાં આવી છે, તે પછી સિવિલ દાવો દાખલ થયા પછી જ. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. રદબાતલ થવી જોઈએ.

૫.૦ સામાવાળા-રાજ્ય તરફથી વિજ્ઞાન એ.પી.પી. સુશ્રી હંસા પુનાનીએ રજૂઆત કરી છે કે આ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૬.૦૩.૨૦૧૭ ના હુકમને અનુસરીને તપાસ અધિકારીએ કથિત ગુનાઓની વિશેષ તપાસ કરી હતી અને એફ.એસ.એલ. નો અભિપ્રાય પણ મંગાવ્યો હતો. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર નં. ૨ ની નમૂનાની સહીઓના સંદર્ભમાં તારીખ ૦૨.૧૧.૨૦૧૭ ના એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટ મુજબ એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો કે આ બાબતમાં “કોઈ ચોક્કસ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરી શકાય તેમ નથી”. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટ મુજબ હાલના ફરિયાદી દ્વારા લગાવવામાં આવેલા આક્ષેપ મુજબ અરજદાર નં. ૨ એ બનાવટી સહીઓ કરી હોવાનું પ્રસ્થાપિત થતું નથી.

૬.૦ સામાવાળા નં. ૨-મૂળ ફરિયાદી તરફથી વિજ્ઞાન એડવોકેટ શ્રી નિખિલ કારેલ એવી રજૂઆત કરી છે કે ફરિયાદીને અરજદારો દ્વારા આચરવામાં આવેલી ઉચાપત અને છેતરપિંડી વિશે માત્ર વર્ષ ૨૦૧૨ માં જ જાણ થઈ હતી. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વાસ્તવમાં એફ.આઈ.આર. અરજદારો દ્વારા સિવિલ દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો તે પહેલાં દાખલ કરવામાં આવી છે અને તે પાછળથી ઉપજાવી કાઢેલી વિચારણા નથી. શ્રી કારેલે એવી દલીલ કરી છે કે ચેકો પર કોઈ સહીઓ નથી, તેથી તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. ૨૬ અને બાતલ કરવી જોઈએ નહીં.

૬.૧ સામાવાળા નં. ૨-મૂળ ફરિયાદીના વિદ્વાન એડવોકેટે એવી રજૂઆત કરી છે કે આ તબક્કે વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. રદ કરવી જોઈએ નહીં અને તપાસને આગળ વધવા દેવી જોઈએ. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા નં. ૨ – મૂળ ફરિયાદી દ્વારા આ બાબતમાં કોઈ સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું નથી, કારણ કે તેઓ એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટની રાહ જોઈ રહ્યા હતા. હવે એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટ મેળવી લેવામાં આવ્યો છે અને તેઓ એ અસરનું સોગંદનામું દાખલ કરવા માંગે છે કે વર્ષ ૨૦૧૨ માં ફરિયાદીને આરોપીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલ ગેરવહીવટ અને અનિયમિતતાઓ વિશે જાણ થઈ હતી, અને ત્યારબાદ તેમણે વિવિધ ફરિયાદો કરી હતી, તેમ છતાં તે અસરની કોઈ એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી નહોતી અને તેથી એવું કહી શકાય નહીં કે સિવિલ દાવો એફ.આઈ.આર. નોંધાયા પછી દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે હાલની રિટ અરજી ગ્રાહ્ય રાખવી જોઈએ નહીં.

૬.૨ સામાવાળા નં. ૨-મૂળ ફરિયાદીના વિદ્વાન એડવોકેટે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે વાસ્તવમાં એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટમાં એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો છે કે સંબંધિત દસ્તાવેજો/ચેકો પર ફરિયાદીની સહીઓ જણાતી નથી અને તેથી વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. રદ અને બાતલ કરવી જોઈએ નહીં.

૭.૦ સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન એડવોકેટોને સાંભળ્યા. અરજદાર નં. ૧ રમણીકભાઈ હરખચંદ મહેતાનું હાલની રિટ અરજી પેન્ડિંગ (પડતર) રહેવા

દરમિયાન અવસાન થયું હોવાથી હાલની અરજી તેમના પૂરતી ઉપશમિત (એબેટ) થઈ ગયેલ છે.

૮.૦ તારીખ ૧૬.૦૩.૨૦૧૭ ના હુકમ દ્વારા અરજદારો અને ફરિયાદી વચ્ચે થયેલા સમાધાન/સમજૂતી કરાર (સંક્ષિપ્તમાં “એમ.ઓ.યુ.”) તેમજ વર્ષ ૨૦૧૬ માં સિવિલ દાવાની પેન્ડન્સી ધ્યાને લીધા પછી આ અદાલતે હસ્તાક્ષર નિષ્ણાતનો અભિપ્રાય મંગાવ્યો હતો. આ અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમને અનુસરીને એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટમાં એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો છે કે અરજદાર નં. ૨ ની વિવાદિત સહીઓ અંગે કોઈ ચોક્કસ અભિપ્રાય વ્યક્ત કરી શકાતો નથી.

૮.૧ એ બાબત વિવાદમાં નથી કે હાલના અરજદારો અને ફરિયાદી સગા ભાઈઓ છે અને ગુજરાત ફર્નિચર પેઢીના ભાગીદારો હતા. એ બાબત પણ વિવાદમાં નથી કે વિભાજન માટે હાલના ફરિયાદી તેમજ અરજદારો સહિત સંબંધિત પરિવારના સભ્યો દ્વારા એમ.ઓ.યુ. કરવામાં આવ્યો હતો અને એમ.ઓ.યુ. ની શરતો મુજબ ફરિયાદીએ હાલના અરજદારો સહિત પોતાના ભાઈઓને રૂ. ૭૧,૦૦,૦૦૦/- ચૂકવવાના હતા. જો કે, તે સમયે તેમણે રોકડા રૂ. ૨૫,૦૦,૦૦૦/- ચૂકવ્યા હતા, અને ત્યારબાદ તેઓ બાકીની રૂ. ૪૬,૦૦,૦૦૦/- ની રકમ ચૂકવવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. બાકીની રકમની વસૂલાત માટે અરજદારોને પ્રિન્સિપાલ સિનિયર સિવિલ જજ, રાજકોટની અદાલત સમક્ષ સમરી દાવો નં. ૧૩/૨૦૧૬ દાખલ કરવાની ફરજ પડી હતી. એફ.આઈ.આર. ની વિગતો દર્શાવે છે કે ફરિયાદી દ્વારા

લગાવવામાં આવેલા આક્ષેપો વર્ષ ૧૯૯૪ થી ૨૦૦૯ ના સમયગાળાના છે જેમાં તેમણે એવો આક્ષેપ કર્યો છે કે અરજદારોએ બનાવટી સહીઓ કરી હતી. તદુપરાંત, એવું જણાય છે કે સિવિલ વિવાદનું સમાધાન કરાવવા માટે દબાણ લાવવાના હેતુથી વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં આવી છે. જે વિવાદ સિવિલ વિવાદના ક્ષેત્રમાં આવે છે તેને ફોજદારી કેસમાં ફેરવી દેવામાં આવ્યો છે.

૮.૨ સામાવાળા નં. ૨-મૂળ ફરિયાદીના વિદ્વાન એડવોકેટની એવી દલીલ છે કે એવું કહી શકાય નહીં કે સિવિલ દાવો દાખલ થયા પછી વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં આવી છે, કારણ કે હાલના ફરિયાદીએ એફ.આઈ.આર. નોંધાવવા માટે શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કર્યા હતા પરંતુ પોલીસ સત્તાવાળાઓ દ્વારા તે નોંધવામાં આવી નહોતી. આ અદાલતે એફ.આઈ.આર. ની કલમ નં. ૮ માં દર્શાવેલ વિગતોનું અવલોકન કર્યું છે, જે એફ.આઈ.આર. વિલંબથી નોંધાવવા માટેના કારણ અંગે નિર્દેશ કરે છે અને તે ખાનું ખાલી છે. ફરિયાદીએ એફ.આઈ.આર. વિલંબથી નોંધાવવા અંગે કોઈ કારણ દર્શાવ્યું નથી અને આનંદપૂર્વક મૌન રહ્યા છે.

૮.૩ સુપ્રીમ કોર્ટે કિશન સિંહ (મૃતક) ના વારસદારો વિરુદ્ધ ગુરપાલ સિંહ [(૨૦૧૦) ૮ એસ.સી.સી. ૭૭૫] ના કેસમાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:-

“૨૦. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિ જોતાં, હાઈકોર્ટનો તારીખ ૧૩.૦૨.૨૦૦૯ નો ચુકાદો અને હુકમ કાયદાની દૃષ્ટિએ ટકી શકે તેમ નથી અને રદ થવાને પાત્ર છે. જો કે, કેસની હકીકતો અને સંજોગો તેમ કરવાની મંજૂરી આપતા

નથી. અપીલકર્તાઓના પિતાની તરફેણમાં વેચાણ કરાર તારીખ ૨૨.૧૦.૧૯૮૮ નો છે અને વેચાણ દસ્તાવેજ તારીખ ૧૫.૦૬.૧૯૮૯ સુધીમાં કરી આપવાનો અને નોંધણી કરાવવાનો હતો. સામાવાળા નં. ૧ થી ૪ એ વર્ષ ૧૯૮૯ માં સિવિલ દાવો નં. ૬૦/૧૯૮૯ દાખલ કર્યો હતો. અપીલકર્તાઓના પિતા સદર દાવાની પેન્ડન્સીથી અજાણ હતા તેવું માનવું મુશ્કેલ છે. કિશન સિંહની તરફેણમાં વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવાની તારીખ એટલે કે ૧૫.૦૬.૧૯૮૯ પૂર્ણ થયા પછી અપીલકર્તાઓના પિતાએ કરાર પાલન (સ્પેસિફિક પર્ફોર્મન્સ) નો દાવો કેમ દાખલ ન કર્યો, જે પાછળથી તારીખ ૦૬.૦૨.૧૯૯૬ ના રોજ સિવિલ દાવો નં. ૮૧/૧૯૯૬ તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, તે અંગે કોઈ ખુલાસો રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી. જો એવું માની લેવામાં આવે કે સામાવાળા નં. ૧ થી ૪ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ દાવાની પેન્ડન્સી વિશે કિશન સિંહને જાણ નહોતી, તો પણ એવો કોઈ ખુલાસો રજૂ કરી શકાયો નથી કે જો અપીલકર્તાઓના પિતાએ સિવિલ દાવો નં. ૬૦/૧૯૮૯ માં તારીખ ૦૮.૦૫.૧૯૯૬ ના હુકમનામાને રદ કરવા માટે અન્ય દાવો નં. ૧૦૭૫/૧૯૯૬ દાખલ કર્યો હતો, તો પછી તેમણે એફ.આઈ.આર. નોંધાવવા માટે સદર દાવાના નિર્ણય સુધી કેમ રાહ જોઈ, જ્યારે સિવિલ અને ફોજદારી કાર્યવાહી એકસાથે આગળ વધી શકી હોત. એફ.આઈ.આર. માત્ર તારીખ ૨૩.૦૭.૨૦૦૨ ના રોજ એટલે કે હાઈકોર્ટ સમક્ષ તારીખ ૧૫.૦૭.૨૦૦૨ ના રોજ આર.એફ.એ. નં. ૨૪૮૮/૨૦૦૨ દાખલ કર્યા

પછી જ દાખલ કરવામાં આવી છે. તેથી, એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં અપીલકર્તાઓના પિતા તરફથી અસાધારણ વિલંબ થયો છે અને તેના માટે કોઈ ખુલાસો રજૂ કરવામાં આવ્યો નથી.

૨૧. માહિતી આપનાર દ્વારા તમામ જીવંત વિગતો સાથે ઘટનાની તાત્કાલિક અને વહેલી જાણ કરવી તે તેના નિવેદનની સત્યતા અંગે ખાતરી આપે છે. જો એફ.આઈ.આર. દાખલ કરવામાં થોડો વિલંબ થાય, તો ફરિયાદીએ તેના માટે ખુલાસો આપવો જ જોઈએ. નિઃશંકપણે, જ્યારે આવા વિલંબનો યોગ્ય ખુલાસો આપવામાં આવે ત્યારે એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં વિલંબ ફરિયાદીના કેસને અસંભવિત બનાવતો નથી. જો કે, ફરિયાદ દાખલ કરવામાં જાણી જોઈને કરવામાં આવેલો વિલંબ હંમેશા ઘાતક નીવડે છે. [જુઓ: સાહિબ સિંહ વિરુદ્ધ હરિયાણા રાજ્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૯૭ એસ.સી. ૩૨૪૭].

૨૨. જે કેસોમાં એફ.આઈ.આર. નોંધાવવામાં વિલંબ થયો હોય, ત્યાં અદાલતે આવા વિલંબ માટે બુદ્ધિગમ્ય ખુલાસો જોવો પડે છે. આવા ખુલાસાના અભાવે વિલંબ ઘાતક બની શકે છે. આવી કાર્યવાહી રદ કરવાનું કારણ માત્ર એ ન હોઈ શકે કે આક્ષેપો પાછળથી ઉપજાવી કાઢેલા હતા અથવા ઘટનાઓનું વિકૃત સ્વરૂપ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. આવા કિસ્સાઓમાં અદાલતે પોતાની સમક્ષની હકીકતોની કાળજીપૂર્વક ચકાસણી કરવી જોઈએ કારણ કે સિવિલ કોર્ટ સમક્ષ સફળ થવામાં નિષ્ફળ ગયેલ હતાશ પક્ષકાર સામાવાળા પક્ષકારને માત્ર બદલ્લોપૂર્વકના હેતુઓથી હેરાન કરવા અથવા સામા પક્ષ પર વેર વાળવાના

આડકતરા હેતુથી ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરી શકે છે. વ્યથિત અને હતાશ પક્ષકારોને ફોજદારી અદાલતના અધિકારક્ષેત્રનો સસ્તામાં ઉપયોગ કરીને પોતાની હતાશા વ્યક્ત કરવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં. અદાલતી કાર્યવાહીને સતામણી અને ઉત્પીડનનું હથિયાર બનવા દેવી જોઈએ નહીં. આવા કિસ્સામાં, જ્યાં એફ.આઈ.આર. સ્પષ્ટપણે અંગત અને વ્યક્તિગત અદાવતને લીધે સામા પક્ષને ત્રાસ આપવા માટે અને સામા પક્ષને લાંબી અને કઠિન ફોજદારી કાર્યવાહીમાં ફસાવવા માટે જ દાખલ કરવામાં આવી હોય, ત્યાં અદાલત એવો અભિપ્રાય લઈ શકે છે કે કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં તે કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ સમાન છે. (જુઓ: ચંદ્રપાલ સિંહ અને અન્ય વિરુદ્ધ મહારાજ સિંહ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૮૨ એસ.સી. ૧૨૩૮; સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા અને અન્ય વિરુદ્ધ સી.એચ. ભજન લાલ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૮૨ એસ.સી. ૬૦૪; જી. સાગર સૂરી અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૦ એસ.સી. ૭૫૪; અને ગોરીગે પેન્ટૈયા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ એ.પી. અને અન્ય, (૨૦૦૮) ૧૨ એસ.સી.સી. ૫૩૧).”

આમ, વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. ઉપર જણાવ્યા મુજબ વિગતોના અભાવે તેમજ વિલંબના આધારે રદબાતલ થવાને પાત્ર છે.

૯.૦ સંજોગો જોતાં, સમગ્ર હકીકતો અને હાલના ફરિયાદી દ્વારા લગાવવામાં આવેલા આક્ષેપોને ધ્યાને લેતાં એવું જણાય છે કે વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. વેર વાળવા માટે અને હાલના અરજદારોને ત્રાસ આપવાના આશયથી આડકતરા

હેતુથી દાખલ કરવામાં આવી છે, અને તેથી રાજકોટ જિલ્લાના “એ” ડિવિઝન પોલીસ સ્ટેશનમાં નોંધાયેલ સી.આર. નં. I-૩૧૪/૨૦૧૬ વાળી વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. તેમજ વાદગ્રસ્ત એફ.આઈ.આર. માંથી ઉદ્ભવતી અન્ય તમામ આનુષંગિક કાર્યવાહીઓ આથી રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. રુલ એન્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે. સીધી સેવા (ડાયરેક્ટ સર્વિસ) ની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

(એ.એસ.સુપેરિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.